

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
Келажаги
Буюк
Давлат

2025 йил — АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА «ЯШИЛ» ИҚТИСОДИЁТ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2025 йил 22 октябрь, № 217 (9112)

Чоршанба

Сайтмига ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

РАҚАМЛИ ТАРАҚҚИЁТ САРИ ДАДИЛ ҚАДАМ

Президент Шавкат Мирзиёев 21 октябрь куни пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида жойлашган IT-паркка ташриф буюриб, лойиҳанинг иккинчи босқичига тамал тоши қўйиш маросимида иштирок этди.

Икки йил олдин 200 миллион доллар инвестиция ҳисобига ушбу лойиҳанинг биринчи босқичи амалга оширилган эди. Қарийб 4 гектар майдонда 20 — 25 қаватли 6 та офис биноси ва замонавий конгресс-холл барпо этилди.

Бу ерда мутахассислар учун барча шарт-шароитлар яратилган, истиқболли стартап-лоийҳаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида инкубация ва акселерация дастурлари ташкил этилган. Ахборот ҳамда молиявий технологиялар, логистика, электрон тижорат, электрон таълим, биотехнология ва бошқа йўналишлардаги лойиҳалар муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Ҳозирги кунда "IT-Park" резидентлари сони 3 минг 200 та компанияга етди, уларда 14 мингдан ортиқ мутахассислар фаолият юритмоқда. Утган йили резидентлар томонидан 1 миллиард 600 миллион долларлик хизмат кўрсатилган бўлса, жорий йил якуни билан бу кўрсаткич 2,5 миллиард доллардан ошishi кўтилмоқда.

Экспорт ҳажми эса илк бор 1 миллиард долларлик маррадан ошishi режалаштирилган.

"Ўзбекистон — 2030" стратегиясига мувофиқ 300 мингдан ортиқ ёшларни

ахборот технологиялари соҳасида юқори даромадли иш билан таъминлаш мақсад қилинган.

— Ишончим комилки, бугун тамал тоши қўйилаётган ушбу йирик мажмуа олдимизга қўйган улкан марраларни забт этишда, шунингдек, инвесторлар билан Ўзбекистон ўртасида манфаатли ҳамкорликни янада кучайтиришда муҳим ўрин тутаяди, — деди давлатимиз раҳбари.

Лойиҳага кўра "IT-Park" ҳудуди 1,5 баробар кенгайтирилади. Бу ерда Саудия Арабистонининг "Data Volt" компанияси билан ҳамкорликда қуввати 12 мегаватт бўлган, 150 миллион долларлик дата-марказ барпо этилади. Кейинги босқичларда яна 3 миллиард доллар инвестиция киритилиб, қувват 500 мегаваттга етказилади.

Бундан ташқари, ушбу ҳудудда жами 6 та бино — Сунъий интеллект маркази, Космос ва келажақ технологиялари марказлари, 2 та 20 қаватли офис биноси, шунингдек, сервис ва савдо марказлари қурилади.

Бир сўз билан айтганда, мазкур мажмуа энг замонавий технологиялар, инновациялар ва билимларга асосланган "Сунъий интеллект хаби"га айланади.

Давлатимиз раҳбари капсула қўйиб, "IT-Park" лойиҳасининг иккинчи босқичи қурилишига расман старт берди.

Шундан сўнг Президент Шавкат Мирзиёев раислигида давлат бошқаруви, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудларда сунъий интеллект технологияларини жадал жорий этиш масалалари юзасидан видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Сунъий интеллект технологиялари иқтисодиётдан тортиб, таълим, тиббиёт, қишлоқ ҳўжалиги ва бошқарув тизимига чукур кириб бормоқда. Йил бошида 2030 йилга бориб дунё иқтисодиётида сунъий интеллект ҳажми 15 триллион долларга етиши прогноз қилинган бўлса, ҳозирги тахлиллар бу рақам 20 триллион доллардан ортисини кўрсатмоқда.

— Бугун инсоният янги цивилизация босқичига — сунъий интеллект даврига дадил қадам қўймоқда. Қайси соҳа бўлмасин, ким бу жараёнда қаттиқ изланиб, аниқ натижа қилса, бир қадам олдинда юрса, марра шуники бўлади, — деди давлатимиз раҳбари.

Ўзбекистонда ҳам сунъий интеллектни ривожлантириш бўйича алоҳида қарор қабул қилиниб, соҳанинг ҳуқуқий асослари яратилди. Қисқа даврда дав-

лат хизматлари, банк-молия, жамоат хавфсизлиги, транспорт каби йўналишларда 30 дан ортиқ пилот лойиҳалар ишга тушди.

Утган йили Сунъий интеллект технологияларини 2030 йилга қадар ривожлантириш стратегияси тасдиқланди. Рақамли технологиялар вазирлигида бу соҳа билан ишлайдиган алоҳида марказ ташкил этилди.

Натижада бир йил ичида мамлакатимиз сунъий интеллектга тайёргарлик бўйича халқаро индексда 17 поғона юқорилади, Марказий Осиёда 1-ўринни эгаллади.

Эндиликда вазирлар ва тармоқ раҳбарларининг рақамлаштиришга масъул ўринбосарлари бир вақтнинг ўзида соҳада сунъий интеллектни ривожлантиришга ҳам жавобгар бўлиши белгиланди. Шаҳар ва туманларда ҳам ҳокимларнинг рақамлаштириш ва сунъий интеллект бўйича маслаҳатчиси лавозими киритилди. Келгуси йилдан вазирлик ва ҳудудларда сунъий интеллектни жорий этиш ҳолатини баҳолайдиган рейтинг тизими ишга туширилади.

Хорижий экспертлар Ўзбекистоннинг сунъий интеллект соҳасидаги салоҳиятини 10 миллиард долларга ба-

ҳоламоқда. Буни имкониятга айлантириш ва дунёда сунъий интеллектга талаб ортиб бораётган ҳозирги даврда рақобатдош бўлиш учун 3 та энг асосий масала — инфратузилма, очик маълумотлар ва кадр тайёрлашга эътиборни кучайтириш зарурлиги қайд этилди.

Соғлиқни сақлаш, энергетика, банк-молия, божхона-солиқ, транспорт, тоғ-кон ва қишлоқ ҳўжалиги соҳаларида сунъий интеллект бўйича 100 та лойиҳа режалаштирилган. Уларни амалга ошириш учун шунга мос қувватлар, замонавий супер-компьютерлар керак. Лекин ҳозирги мажмуа қувватлар фақат кичик лойиҳаларни ишга тушириш учун етати.

Шу боис замонавий супер-компьютер кластерлари ва дата-марказларни қўпайтириш зарурлиги қайд этилди. Бу йил 16 та супер-компьютер сотиб олиш учун 50 миллион доллар ажратилди. Кейинги йил бу маблағ 2 қарра оширилади.

Соҳага инвестицияларни рағбатлантириш учун Қорақалпоғистонда имтиёзли режим жорий қилиниши белгиланди. Сунъий интеллект инфратузилмасига 100 миллион доллардан кўп сармоя киритган инвесторларга электр

энергияси нархи 5 цент этиб белгилади, IT-парк имтиёзлари татбиқ қилинади, импорт ускуналари божхона тўловидан озод этилади.

Шу билан бирга, олис ҳудудларни юқори тезликдаги интернет билан таъминлаш учун кейинги йилдан "спутник интернет" операторлари фаолияти йўлга қўйилади. Улар беш йилга ер, мол-мулк, фойда ва қўшилган қиймат солиғидан озод этилади.

Вазирлик ва идоралардаги маълумотлар ҳар хил серверларда тарқок сақланаётгани, уларнинг форматлари турлича бўлгани сунъий интеллектни жадал ривожлантиришга тўсқинлик қилаётгани кўрсатиб ўтилди. Шу боис вазирлик ва идоралардаги 55 та, келаси йил қолган барча маълумотлар базаларини ягона дата-марказига ўтказиш топширилди.

— Сунъий интеллект дастурлари самарали ишлаши учун улар, аввало, ўзбек тилини мукамал даражада тушуниши зарур, — деди давлатимиз раҳбари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

Қадри ватандошлар!
Янги Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидан мустақкам ўрин олган қутлуғ сана — Ўзбек тили байрами куни билан сиз, азизларни, бугун халқимизни, чет эллардаги барча юрдошларимизни чин дилдан самий мувораққобд етатман.

Ушбу шуқуҳли айёмда бир фикрни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман: бундан саккиз йил олдин мамлакатимизда бошлаган том маънодаги тарихий ислохотларимиз тўғрисидаги ўзбек тили ривожига ҳам янги давр бошланди. Бу борада қабул қилинган Фармон, қарор ва дастурлар асосида унинг давлат тили сифатидаги ўрни ва мақомини мустақкамлаш, замонавий илм-фан, ахборот технологиялари ва халқаро муносабатлар тилига айлантириш бўйича катта ишларни амалга оширдик.

Хусусан, юртимизда географик объектлар номларини давлат тили меъёрларига мувофиқлаштириш изчил давом эттирилмоқда. Бугунги кунга қадар 250 мингга яқин географик объект, жумладан, 200 мингдан ортиқ кўча номлари давлат тилига мувофиқлаштирилиб, реестрга киритилгани, фақат кейинги икки йилда тоғ ва чўққилар, дарё, кўл, сув омборлари, фойдали қазилма конлари, метро бекатлари, темир йўл вокзали ва станциялари, аэропорт ва автостанциялар сингари 2 600 та объект давлат тили талаблари асосида қайта номланганини қайд этиш зарур.

Ҳозирги шиддатли глобаллашув жараёнлари, илм-фан ютуқлари орқали ҳаётимизга кенг миқёсда кириб келаётган янги тушунча ва атамаларни тилимизга аниқ қоида ва тамойилларга биноан қабул қилиш, тил сиёсатини илмий асосда, марказлашган ҳолда юритиш мақсадида Атамалар комиссияси фаолияти кучайтирилди.

Хорижий сўз ва ибораларни кенг жамоатчилик, олим ва мутахассислар иштирокида ўзбеклаштириш бўйича самарали механизм жорий этилиб, сунъий интеллект им-

кониятларидан фойдаланиш учун махсус дастурий таъминот ишлаб чиқилгани, электрон манбалар яратилгани эътиборга сазовордир.

Шу ўринда бир фикрни яна таъкидлашни ўринли, деб биламан: келажагимиз эгаси бўлган ёш авлодимиз замонавий билимлар, инновация ва тараққиёт чўққиларини эгаллаши учун албатта чет тилларни ўрганиши лозим. Лекин улар миллий руҳ, миллий тафаккур эгаси, ватанпарвар инсонлар бўлиб вояга етишлари учун, аввало, ўзбек тили ва адабиётини болаликдан бошлаб пухта билишлари шарт.

Шу мақсадда таълим тизимида ўзбек тилини ўқитишни такомиллаштиришга жиддий аҳамият қаратмоқдамиз. Жорий йилдан эътиборан тегишли миллий сертификатга эга бўлган ўзбек тили фани ўқитувчиларининг ойлик маошига 50 фоиз қўшимча устама берилгангани, таълим бошқа тилда олиб бориладиган мактабларнинг 11-синф битирувчилари учун давлат тили фанидан якуний имтиҳон топшириши белгилангани шу йўлдаги муҳим қадамдир.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилишда давлат тилини билиш талаби расман белгилангани ҳам тилимизнинг мавқеини оширишга хизмат қилмоқда.

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ўзбек тилини ривожлантириш жамғармаси томонидан ўтган даврда 72 номда қомус, луғат ва қўлланмалар кўпмнн нусхаларда чоп этилиб, давлат идоралари ва таълим муассасаларига тақдим этилди.

Айниқса, олти жылдги "Ўзбек тилининг изоҳли луғати", тўрт жылдги "Алишер Навоий энциклопедияси", беш жылдги "Навоий тили луғати" ва бошқа нашрлар етакчи хорижий университетларнинг кутубхоналари, жаҳондаги ўзбек тили марказлари ва клубларига етказиб берилгангани сафлари тобора кенгайиб бораётган ўзбек тили дўстларини мамнун этмоқда.

Биз инклюзив жамият барпо этиш та-

сатимизда ҳам муваффақиятли жорий этиб, мамлакатимизда яшаётган турли миллат вакилларининг она тилларини ривожлантиришга муҳим аҳамият бермоқдамиз. Айни вақтда уларнинг давлат тилини ўрганишлари учун ҳам зарур шароитлар яратялмиш. Бугунги кунда ўзбек тили давлат тили сифатида мамлакатимиздаги барча миллат ва эллат вакилларини жипслаштиришга хизмат қилаётгани биргаликда олиб бораётган саяё-ҳаракатларимиз натижаси, десак, тўғри бўлади.

Азиз дўстлар!
Бугунги имкониятдан фойдаланиб, ўзбек тилининг жамият ҳаётидаги ўрни ва нуфузини мустақкамлаш, уни халқаро миқёсда кенг тарғиб этиш борасида олдимизда турган муҳим вазифаларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Бу борада, аввало, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ушбу байрам арафасида қабул қилинган "Давлат тилини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарориди қўрсатиб ўтилган асосий мақсад ва вазифаларни ўз вақтида, самарали амалга ошириш муҳим аҳамиятга эга. Айниқса, ушбу қарор билан тасдиқланган "2020 — 2030 йилларда ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштириш концепциясини 2025-2026 йилларда амалга ошириш дастури"ни ҳаётга жорий этишда нафақат маъсул ва мутасадди ташкилотлар, балки барчамиз фаол иштирок этишимиз зарур.

Бу ҳақда сўз юритганда, рақамли оламда ўзбек тилида сифатли, илмий асосланган, қизиқарли ахборот ва маълумотларни қўпайтириш, хусусан, глобал электрон энциклопедия ва платформаларни давлат тилидаги илмий-оммабола мақолалар билан бойитиш, онлайн луғатларни такомиллаштириш ҳам диққатимиз марказида бўлиши лозимлигини айтиб ўтмоқчиман. Ҳаётимизда сунъий интеллект таъсири ортиб бораётган бир пайтда бу қудратли восита ёрда-

мида она тилимизни ривожлантириш ва тарғиб этиш — давр талабидир.

Ўзбек тилининг бой имкониятлари асосида халқимиз тафаккурига мос ва жозибдор миллий брендлар яратиш, махсулотларимизни ташқи бозорга олиб чиқиш маркетинг соҳасида асосий йўналишга айланиши зарур. Бу борада ватанпарвар тадбиркорларимиз алоҳида жонбозлик кўрсатадилар, деб ишонаман.

Бундан ўттиз йил олдин қабул қилинган Ўзбек тилининг асосий имло қоидаларини қайта кўриб чиқиш ҳам кечиктириб бўлмайдиган вазифаларимиз қаторига киради. Шунингдек, халқимиз, айниқса, ёшларимиз ўртасида тил маданияти ва саводхонлики тарғиб қилишга қаратилган замонавий ва тасвирчан медиамаҳсулотларни қўпайтириш лозим. Айниқса, фарзандларимизни она тилимизга меҳр қўйиб, унинг беқиёс бойлиги ва имкониятларидан баҳраманд бўлишга ўргатиш маънавий-маърифий тарбиянинг ажралмас бир қисмидир. Бу долзарб масала ижодкор зиялиларимиз, таълим-тарбия, маданият, ёшлар, маҳалла, хотин-қизлар ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари фаолиятида доимо марказий ўринда туриши, бутун жамиятимизда умум-миллий ҳаракатга айланиши керак.

Бир сўз билан айтганда, барча соҳаларда бўлгани каби она тилимизни ривожлантиришда ҳам биз кенг жамоатчилигимизнинг амалий фикр ва таклифларига, фаол иштирокига таянаемиз.

Муҳтарам ватандошлар!
Сиз, азизларни бугунги кунчилик байрам билан яна бир бор табриклаб, барчангизга мустақкам соғлиқ, хонадонларингизга тинчлик-омонлик, бахт-саодат ва файзу барака тилаймиз.

Миллий ўзлгимиз тимсоли бўлган жонажон ўзбек тилимиз янада равақ топсин!

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

**МИЛЛАТНИНГ
БЕБАҲО БОЙЛИГИ**

**МАМЛАКАТИМИЗДА 21 ОКТЯБРЬ —
ЎЗБЕК ТИЛИ БАЙРАМИ КУНИ КЕНГ ИШОНЛАНДИ**

Асосий байрам тадбири пойтахтимиздаги "Ўзбекистон" халқаро анжуманлар саройида бўлиб ўтди. Анжуман иштирокчилари эрта тонгдаёқ пойтахтимиздаги Адиллар хиёбонида бўлиб, ўз ичода ва фаолияти орқали она тилимизнинг жозибасини, луғат бойлиги ва имкониятларини бутун дунёга кўрсата билган буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Шуқуҳ

Муҳташам сарой фойе-сида ўзбек тилининг бетакрорлиги ва жозибасини намойиш этувчи илмий-маърифий, бадий кўргазма ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбек тили байрами кунини муносабати билан халқимизга йўллаган байрам табригини Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси Коммуникациялар департаменти раҳбари — Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот қотиби Шерзод Асадов ўқиб эшиттирди.

Таъкидланганидек, бундан саккиз йил олдин мамлакатимизда бошланган том маънодаги тарихий ислохотлар тўғрисида Ўзбек тили ривожига ҳам янги давр бош-

ланди. Бу борада қабул қилинган Фармон, қарор ва дастурлар асосида унинг давлат тили сифатидаги ўрни ва мақомини мустақкамлаш, замонавий илм-фан, ахборот технологиялари ва халқаро муносабатлар тилига айлантириш бўйича катта ишлар амалга оширилди.

Хусусан, юртимизда географик объектлар номлари давлат тили меъёрларига мувофиқлаштириляпти. Бугунги кунга қадар 250 мингга яқин географик объектлар, жумладан, 200 мингдан ортиқ кўчалар номлари давлат тилига мувофиқлаштирилиб, реестрга киритилган. Қатор объектлар — тоғ ва чўққилар, дарё, кўл, сув омборлари, фойдали қазилма конлари, метро бекатлари, темир йўл вокзали ва станциялари, аэропорт ва автостанциялар давлат тили талаблари асосида қайта номланган.

РАҚАМЛИ ТАРАҚҚИЁТ САРИ ДАДИЛ ҚАДАМ

Ўзбек тилидаги адабиётлар, маълумотлар, мақолалар, ҳисоботлар, илмий ишларни рақамлаштириш, сунъий интеллект билан маданиятимиз ва кадрларимизни ўзида фодолай олиши учун "Ўзбек тили корпуси"ни яратиш зарурлиги қайд этилди.

Интеллектуал лабораториялари ташкил этиш чоралари ҳам белгилаб олинди. "Янги Ўзбекистон" университетидида "тармок — олийгоҳ — ҳамкор" тамойилида ишлайдиган "сунъий интеллект кластери" ишга туширилади. Олийгоҳларда сунъий интеллект, молявий технологиялар, кибер-хавфсизлик, IT-муҳандислик, аэрокосмик ва булутли технологиялар каби йўналишлар учун давлат гранти квоталари 35 фоизга оширилади.

Президент Шавкат Мирзиёев IT-паркка ташриф чоғида сунъий интеллект технологияларини мамлакатимиз вазирлиги ва идоралари фаолиятига ҳамда бошқа соҳаларга кенг татбиқ этишга қаратилган лойиҳалар тақдими билан ҳам танишди.

Теллектни ривожлантиришга оид лойиҳаларни эътибордан четда қолдирмаслик, илгор ташаббусларни амалиётга жорий этишни жадаллаштириш зарурлиги таъкидланди.

Тақдимотда иқтисодиёт ва ижтимоий соҳаларда сунъий интеллект ечимларини жорий этиш, самарадор тажрибаларни кенг қўллаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Сунъий интеллектни тез ва барқарор ривожлантириш учун хорижий ва маҳаллий тажрибаларни доимий таҳлил қилиш, соҳада фаолият юритаётган ёшларимиз, халқаро экспертлар ва хусусий сектор билан яқин ҳамкорликни йўлга қўйиш зарурлиги таъкидланди.

ассасаларида кенг йўлга қўйиш зарурлиги таъкидланди.

Президент сунъий интеллект соҳасида кадрлар тайёрлашни, энг аввало, мактаблардан бошлаш кераклигини таъкидлади.

Талабаларнинг сунъий интеллектга қизиқишини ошириш мақсадида ҳар бир ҳудудда олийгоҳлар жамоалари ўртасида сунъий интеллект бўйича умуммиллий танлов ўтказилади. Мукофот жамғармаси 1 миллион доллар бўлган "Сунъий интеллект соҳасидаги энг яхши стартап" танлови ўтказилади.

Бугунги кунда дунёда сунъий интеллект иқтисодиёт, таълим, соғлиқни сақлаш ва хавфсизлик каби йўналишларда асосий таянч воситага айланмоқда. Ушбу технологиялар давлат бошқарувида самарадорликни ошириш, ресурслардан тежамкор фойдаланиш ҳамда аҳолига кўрсатиладиган хизматлар сифатини яхшилаш имконини бермоқда.

Тақдимотда иқтисодиёт ва ижтимоий соҳаларда сунъий интеллект ечимларини жорий этиш, самарадор тажрибаларни кенг қўллаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Сунъий интеллектни тез ва барқарор ривожлантириш учун хорижий ва маҳаллий тажрибаларни доимий таҳлил қилиш, соҳада фаолият юритаётган ёшларимиз, халқаро экспертлар ва хусусий сектор билан яқин ҳамкорликни йўлга қўйиш зарурлиги таъкидланди.

Шунингдек, тақдим этилган "AI Maktab" платформаси эса ёшларни рақамли кўникмалар ҳамда замонавий касбларга ўргатишга қаратилган. Платформа орқали иштирокчилар виртуал ёрдамчи, рақамли маркетинг, AI-контент яратувчи, бизнес-аналитик каби ўнлаб йўналишларда масофавий таълим олади.

Давлатимиз раҳбари сунъий интеллект йўналишида фаолият юритаётган иқтидорли ёшларимизнинг "PromptLab", "Detecting-AI.com" ва "KotibAI" каби инновацион лойиҳалари билан ҳам танишди.

Шу муносабат билан кейинги ўқув йилидан Информатика фани ўқув дастурларига сунъий интеллектга оид мавзулар киритилади. Бунинг учун Массачусетс технологиялар институти билан ҳамкорликда махсус дарслик ишлаб чиқилади.

Умуман, соҳани ривожлантириш борасида етакчи компаниялар, хорижий экспертлар ва ватандошларимиз, йирик давлат корхоналари, банклар ва олийгоҳларнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш мақсадида Сунъий интеллект альянсини тузиш таклифи қўллаб-қувватланди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда ҳам мазкур йўналишда тизимли ислохотлар амалга оширилиб, натижада мамлакатимиз сунъий интеллектни жорий этиш бўйича юқори натижаларга эришмоқда.

Бу йўналиш ривожининг энг муҳим омил малакали кадрлар тайёрлаш эканлиги қайд этилди.

Президент ушбу тажрибани кенгайтириш, муҳим соҳалар ривожига ёшларнинг илмий салоҳиятини жалб этиш муҳимлигини таъкидлади.

Эътиборлиси, бу каби дастур ва иловалар кичик жамоалардан тортиб йирик компанияларгача иш самарадорлигини ошириш, даромад манбаларини кенгайтириш ва интеллектуал меҳнатни энгиллаштиришда катта имконият яратмоқда. Бугунги кунда ушбу маҳаллий ишланмалар молия муассасалари, қурилиш соҳаси ҳамда ижодий жамоалар фаолиятида қўлланилаётгани қайд этилди.

Ёшларнинг сунъий интеллектдан фойдаланишга доир гоҳларини аниқлаш ва лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш мақсадида "Бир миллион сунъий интеллект етакчиси" лойиҳаси кенгайтирилади ва бу бўйича миллий танлов ўтказилиб, энг юқори натижа кўрсатган ёшлар, уларнинг устозлари ва таълим ташкилотлари муносиб рағбатлантирилади.

Ийгилишда олийгоҳларда сунъий

Президент Бу ютуқлар соҳада қўйилган илк қадамлар самарасини таъкидлади. Олдинда эса яна кенг қўламли вазифалар тургани айtilди. Шу боис сунъий ин-

Кадрлар тайёрлашни жадаллаштириш мақсадида бир қатор инновацион дастурлар амалга оширилмоқда.

Шунингдек, сунъий интеллект бўйича илмий-ўқув лабораторияларини ташкил этишдан қўллаб-қувватлади. Сунъий интеллектни жорий этиш жараёнларини янада жадаллаштириш, илгор тажрибаларни амалиётга татбиқ этиш бўйича тавсия ва топшириқлар берди.

Президент Шавкат Мирзиёев тақдим этилган чора-тадбир ва лойиҳаларни қўллаб-қувватлади. Сунъий интеллектни жорий этиш жараёнларини янада жадаллаштириш, илгор тажрибаларни амалиётга татбиқ этиш бўйича тавсия ва топшириқлар берди.

Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ, Икром АБВАЛБЕКОВ, ЎЗА мухбирлари.

ТИНЧЛИКНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТИ

Женева шаҳрида бўлиб ўтаётган Парламентлараро Иттифок 151-ассамблеясининг "Инқироз шароитида инсонпарварлик меъёрларига риоя қилиш ва инсонпарварлик ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш" мавзусидаги ялпи мажлисида Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева бошчилигидаги Ўзбекистон парламент делегацияси иштирок этди.

Анжуман

Сенат Раиси ўз чиқишида дунёда ке- чаётган турли низолар, инқирозлар ва гуманитар таҳдидлар миллионлаб инсонларнинг ҳаётига жиддий салбий таъсир кўрсатаётганини таъкидлади. Бундай ша-

роитда парламентлар инсонпарварлик тамойилларини илгари суриш ва инсон ҳаётини асрашда хал қилувчи роль ўйнаши зарурлиги алоҳида айtilди.

ли тўқнашувлар натижасида 310 миллионга яқин инсонлар ёрдамга муҳтож. Бу эса инсонпарварлик меъёрларига риоя қилиш масаласини янада долзарб вазифага айлантirmoқда.

сида қонунчилик ва рақамли ҳамкорликни чуқурлаштириш, гуманитар ресурсларни самарали ҳамда манзилли йўналтириш, глобал ташаббусларга молявий иштирокни кенгайтириш, шунингдек, инсонпарварлик соҳасида юқори малакали кадрлар тайёрлашга оид аниқ таклифлар ҳам илгари сурилди.

Таъкидланганидек, инсонпарварлик — тинчликнинг ҳуқуқий кафолати, барқарор тараққиётнинг маънавий пойдевори. Шу боис бу жараёнда парламентларнинг роли тобора ошиб бормoқда.

Ўзбекистон — Германия: ЎЗАРО АЛОҚАЛАР ЯНАДА РИВОЖЛАНАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Аграр ва сув ҳўжалиги масалалари қўмитаси раиси Равшан Мамутовнинг Германия Федератив Республикаси Бундестаги Қишлоқ ҳўжалиги, озиқ-овқат ва ватан масалалари бўйича қўмитаси раиси Херманн Фербер билан учрашуви бўлиб ўтди.

Биз ва жаҳон

Таъкидланганидек, сўнгги йилларда икки давлат ўртасидаги алоқалар изчил ривожланмоқда. Хусусан, давлат раҳбарларининг мунтазам мулоқотлари икки халқ фаровонлиги йўлида барча соҳаларда юқори даражадаги шериклик муносабатларини ривожлантиришга хизмат қилмоқда.

Учрашувда меҳмонларга "Ўзбекистон — 2030" стратегияси, Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришнинг 2020 — 2030 йилларга мўлжалланган стратегияси, Ўзбекистон Республикаси сув ҳўжалигини ривожлантиришнинг 2020 — 2030 йилларга мўлжалланган концепцияси доирасида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, Қонунчилик палатасининг тарихий тузилиши, унинг қонун ижодкорлиги йўналишидаги фаолияти ҳақида батафсил маълумотлар берилди.

Шунингдек, мамлакатимизда қишлоқ ҳўжалиги тармоғида амалга оширилаётган ислохотлар, соҳага доир қонунчиликдаги янгиликлар, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ва аҳолига экологик соф қишлоқ ҳўжалиги махсусотлари етказиб бериш бўйича удалланаётган ишлар ҳақида сузлаб берилди.

Ўз навбатида, Х. Фербер самимий учрашув учун миннатдорлик билдириб, сўнгги йилларда Президент Шавкат Мирзиёев томонидан олиб борилаётган мувозанатли, очиқ ва конструктив ташқи сиёсат, кенг миқёсдаги янгиликлар ва ижтимоий-иқтисодий ислохотларни алоҳида эътироф этди.

— Германия Ўзбекистонни Марказий Осиёдаги ишончли стратегик ҳамкор сифатида тан олади. Давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар барча йўналишларда жадал ривожланмоқда. Ўзбекистонда бўлаётган ўзгаришлар, айтиқса, қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги ислохотлар бизда катта таассурот қолдирди. Бундай учрашувлар ўзаро тажриба алмашиш ва чўланишдан тортиб, озиқ-овқат барқарорлигига бўлган глобал муаммоларга биргаликда ечим топиш имконини беради. Ишончим комилки, бизнинг ҳамкорлигимиз янада мустақамланиб, ривожланади, — деди Х. Фербер.

Мулоқотда Ўзбекистон ва Германия ўртасидаги муносабатлар, шу жумладан, парламентлараро ҳамкорликни ривожлантириш истиқболлари ҳам муҳокама қилинди.

Икки давлат муносабатларини мустақамлашда парламентлар ўртасида бевосита ва мунтазам мулоқот майдонини шакллантириш, парламентлараро дўстлик гуруҳлари фаолиятини янада жонлантириш, халқ дипломатияси имкониятларидан самарали фойдаланиш лозимлиги таъкидланди.

Томонлар қишлоқ ҳўжалиги соҳасида ўзаро тажриба алмашиш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ҳамда манфаатли ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан ҳам фикрлашди.

«Халқ сўзи».

БИРДАМЛИК ВА АДОЛАТПАРВАРЛИК ЙЎЛИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Шу кунларда дунё парламентларини бирлаштирувчи халқаро тузилма — Парламентлараро Иттифокнинг 151-ассамблеяси бўлиб ўтмоқда. Ассамблея доирасида хотин-қиз парламентарийлар, ёш депутатлар форумлари ва доимий қўмиталар йиғилишлари ўтказилапти.

Мулоҳаза

Парламентлараро Иттифокнинг 151-ассамблеяси доирасида Парламент аёл аъзолари форумида "Бирдамлик ва илхом: аёлларни ўз йўлида қўллаб-қувватлаш" мавзусида глобал аҳамиятга молик масалалар муҳокама қилинди.

Ассамблеяда Ўзбекистоннинг инсонпарварлик соҳасидаги ташаббуслари илгари сурилди. Таъкидланганидек, ҳозирги кунда дунё бўйлаб 120 дан зиёд қурол-

роитда парламентлар инсонпарварлик тамойилларини илгари суриш ва инсон ҳаётини асрашда хал қилувчи роль ўйнаши зарурлиги алоҳида айtilди.

сида ўтказилган хотин-қизлар форумининг ўзига хос ўрни ва қабул қилинган Тошкент декларациясининг тарихий аҳамияти яна бир бор эътироф этилди.

Таъкидланганидек, инсонпарварлик — тинчликнинг ҳуқуқий кафолати, барқарор тараққиётнинг маънавий пойдевори. Шу боис бу жараёнда парламентларнинг роли тобора ошиб бормoқда.

Олий Мажлис Сенати Ахборот хизмати.

Эътибор қаратсак, ушбу мавзу жуда долзарб. Чунки унда жамият тараққиёти, барқарор ривожланиш омиллари аёлларнинг фаолиятига боғлиқлиги ифодаланган. Бу эса халқаро майдонда аёллар имкониятларини кенгайтириш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни бугуннинг энг муҳим вазифаси этиб белгилайди.

Фикримизча, айтини кунларда ўтаётган бу халқаро тадбир мантиқини 150-юбилей ассамблеянинг давомиде, десак, тўғри бўлади. Чунки унда кўтарилган масалалар аёлларни ўз йўлида қўллаб-қувватлаш нафақат давлат сиёсатининг, балки ҳар бир инсоннинг маънавий бурчимиз эканлигини ўқтиради. Анжуманда яна бир бор аёлларнинг таълим олишлари, иш билан муносиб бандлиги, уларни тадбиркорликка йўналтириш, маънавий ва руҳий кўмак, аёллар бир-бирини қўллаб-қувватлайдиган майдонни кенгайтириш бу борадаги энг устувор вазифалардан бўлишига эътибор қаратилди.

Бугун аёлларнинг давлат бошқарувидаги улуши 35 фоизга, тадбиркорликда 45 фоиз, сиёсий партиядорликда улуши қарийб 50 фоизга етди. Хотин-қизларнинг айтини кунларда парламентдаги улуши Олий Мажлис Сенатида қарийб 27 фоиз, Қонунчилик палатасида — 38, маҳаллий Кенгашларда эса 32,5 фоизга етди. Бу кўрсаткичларни дунё парламентаризми ҳолатига таққослайдиган бўлсак, жаҳон парламентларида аёлларнинг улуши 2024 йилда 26,9 фоизни ташкил қилган бўлса, бу кўрсаткич мамлакатимизда 32 фоиздан 38 фоизга ўсди.

Хозирги зиддиятли даврда дунёнинг турли минтақаларидаги қуролли можаролар, сиёсий беқарорлик ва табиий офатлар миллионлаб инсонлар аҳолини оғирлаштирмоқда. Ўзбекистон эса халқаро инсонпарварлик ташаббусларида фаол иштирок этиб БМТ, ЕХТҚ каби халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликда турли инсонпарварлик лойиҳаларини амалга ошириб келмоқда.

Мазкур ассамблея дунё парламентларини инсонпарварлик, бирдамлик ва тинчлик йўлида бирлаштиришга, халқаро ҳамжихатлик ва инсонпарварлик ёндашувини, шунингдек, жаҳон парламентларининг барқарор тинчлик ва адолатпарварликка қаратилган ҳамкорлигини кучайтиришга хизмат қилади.

Ўз навбатида, Х. Фербер самимий учрашув учун миннатдорлик билдириб, сўнгги йилларда Президент Шавкат Мирзиёев томонидан олиб борилаётган мувозанатли, очиқ ва конструктив ташқи сиёсат, кенг миқёсдаги янгиликлар ва ижтимоий-иқтисодий ислохотларни алоҳида эътироф этди.

ИЖТИМОЙ СУГУРТА ТИЗИМИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛАДИ

Олий Мажлис Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси мажлисида "Давлат ижтимоий сугуртаси тўғрисида"ги қонун муҳокама қилинди.

Сенат қўмитасида

Мажлисида сенаторлар, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг тегишли доимий комиссия аъзолари, вазирлик ва идоралар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Шунингдек, сугурталанган шахслар, сугурталовчилар, сугурта қилдирувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, давлат ижтимоий сугуртаси маблағлари манбаларига аниқлик киритилмоқда.

МУАММОЛАРНИНГ ЮЗАГА КЕЛИШ САБАБЛАРИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНАДИ

Олий Мажлис Сенатининг ишчи гуруҳи 20 — 25 октябрь кунлари Хоразм вилоятида парламент назорати доирасида вилоят ҳудудларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ҳамда камбағалликни қисқартириш дастурларида белгиланган чора-тадбирларнинг ижросини ўрганади.

Ўрганиш

Сўнгги беш йилда Хоразм вилояти ҳудудларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон Республикаси Президентининг 10 дан ортиқ Фармон ва қарорлари қабул қилинган, вилоятга 9 та ташрифи амалга оширилган. Тўрт мартаба Хоразм вилоятида инвестиция ва тадбиркорлик муҳитини ривожлантириш, аҳоли фаровонлигини юксалтириш бўйича ба- жарилган ишлар ҳолати ва янги лойиҳалар тақдимотлари ўтказилган.

иқтисодий ўсишни таъминлаш, тадбиркорлик фаолиятига шарт-шароит яратиш, ички имкониятларини ишга солиш, "яшил" тамойил ва ёндашувларни кенг жорий этиш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш ҳамда даромадларини ошириш, туризмни янада ривожлантириш бўйича аниқ мақсад ва вазифалар белгиланган.

Шунингдек, "Камбағалликдан фаровонлик сари" дастури доирасида маҳаллалар инфратузилмасини яхшилаш, "маҳалла бюджетлари" даромадларини ошириш ва харажатлар самарадорлигига алоҳида эътибор қаратилади.

Урганиш давомида айнан шу вазифаларнинг бажарилиши бўйича масъул давлат органларининг фаолияти, муаммоларнинг юзага келиш сабаблари, ҳал этилганлиги ҳолатлари таҳлил қилинади, жойлардаги мутасадди раҳбарлар

Маълумки, ушбу қонун Сенатнинг 10-ялпи мажлисида сенаторлар томонидан қатор таклифлар билдирилган ҳолда рад қилинган эди. Қонунчилик палатасида келишув комиссияси тузилиб, сенаторлар томонидан билдирилган таклифлар асосида қайта ишланди ва Сенатга қайта киритилди.

Қонун билан давлат ижтимоий сугуртасининг амалда бўлиши (мажбурий ёки ихтиёрий асосда), сугурта қилдирувчилар, сугурталовчилар, сугурталанган шахсларда давлат ижтимоий сугуртаси бўйича муносабатлар юзага келиши, сугурта ҳодисалари турлари мустақамланмоқда.

Уларда вилоятда барқарор

Урганиш якунлари Олий Мажлис Сенати Кенгашининг Хоразм вилоятида ўтказиладиган навбатдаги сайёр мажлисида муҳокама қилинади.

Урганиш якунлари Олий Мажлис Сенати Кенгашининг Хоразм вилоятида ўтказиладиган навбатдаги сайёр мажлисида муҳокама қилинади.

Урганиш давомида айнан шу вазифаларнинг бажарилиши бўйича масъул давлат органларининг фаолияти, муаммоларнинг юзага келиш сабаблари, ҳал этилганлиги ҳолатлари таҳлил қилинади, жойлардаги мутасадди раҳбарлар

«Халқ сўзи».

МИЛЛАТНИНГ БЕБАҲО БОЙЛИГИ

Атамалар комиссияси фаолиятининг кучайтирилгани ҳаётимизга кенг миқёсда кириб келаётган янги тушунча ва атамаларни тилимизга аниқ қоида ва тамойилларга биноан қабул қилишда, тил сиёсатини илмий асосда юритишда муҳим ўрин тутмоқда.

Хорижий сўз ва ибораларни ўзбекчалаштиришда сунъий интеллект имкониятларидан фойдаланиш учун махсус дастурий таъминот ишлаб чиқилгани, электрон манбалар яратилгани эътиборга сазовор.

Ўзбекистон бугун дунёга очилди. Шаффоқлик ва ошқоралик, жаҳон ҳамжамияти билан кенг кўламли ҳамкорлик боис кўплаб юрдошларимиз, айниқса, ёшлар жаҳоний билимларни эгаллашга, халқаро майдонда ўз сўзини айтишга интилоқда. Бунинг учун улар чет тилларни пухта ўрганаётгани табиий. Лекин хорижий тилни ўзлаштириш она тилимизга эътиборсизликни, хурматсизликни келтириб чиқармаслиги лозим. Таъриқда айни масалага уруғ қаратилар экан, ёш авлоднинг миллий руҳ, миллий тафаккур эгаси, ватанпарвар инсонлар бўлиб воғда етиши учун, аввало, ўзбек тили ва адабиётини болалиқдан бошлаб пухта билишлари шартлиги қайд этилди.

Шу мақсадда таълим тизимига ўзбек тилини

ўқитишни такомиллаштиришга жиддий аҳамият берилётгани таъкидланди.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилишда давлат тилини билиш талаби расман белгилангани ҳам тилимизнинг мактебини оширишга хизмат қилаётгани ургуланди.

Таъриқда ўзбек тилининг жамият ҳаётидаги ўрни ва нуфузини мустаҳкамлаш, уни халқаро миқёсда кенг тарғиб этиш борасида олдимизда турган муҳим вазифаларга эътибор қаратилган.

Бу борада, аввало, ушбу байрам арафасида Президент томонидан имзоланган "Давлат тили янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарор ижросини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Рақамли оламда ўзбек тилида сифатли, илмий асосланган, қизиқarli ахборот ва маълумотларни кўпайтириш, онлайн лугатларни такомиллаштириш, она тилимизни ривожлантириш ва тарғиб этишда сунъий интеллект имкониятларидан самарали фойдаланиш, халқимиз тафаккурига мусул ва жозибдор миллий брендлар яратиш, Ўзбек тилининг асосий имло қоидаларини қайта кўриб чиқиш миллий лисонимизнинг қадрини янада оширишга, жаҳонда нуфузини юксалтиришга хизмат қилади.

Тантанали тадбирда сунъий интеллект воси-

тасида Алишер Навоийнинг она тилимиз ҳақидаги фикрлари акс эттирилган видеоролик намойиш қилинди.

ТУРКСОЙ ташкилоти бош қотиби Султон Раевнинг видео табриги иштирокчилар эътиборига ҳавола этилди.

Тадбирда мамлакатимизда истикомат қилаётган турли миллат ва элат вакиллари, хорижликлар ўзбек тилини ўрганиш, унинг бетакор нафосатига оид фикрларини билдирди. Уларга Давлат тилини ривожлантириш департаменти томонидан Алишер Навоий асарлари жамланган энциклопедия тухфа этилди.

Она тилимизнинг жозибасини намойен қилган гўзал шеър ва кўшиқлар, дилрабо рақслар йиғилганларга байрамона кайфият улашди.

Тантанали тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери Нуриддинжон Исмоилов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари — Оила ва хотин-қизлар қўмитаси раиси Зулайхо Маҳмадова қатнашди.

Ўзбек тили байрами куни муносабати билан ўтказилаётган тадбирлар мамлакатимиз бўйлаб давом этмоқда.

Дилшод КАРИМОВ
(«Халқ сўзи»).

ВАТАН КАБИ МУҚАДДАС

Инсон учун киндик қони томган Ватан, уни дунёга келтириб воғда етказган ота-онаси қанчалик азиз бўлса, она тили ҳам шунчалик қадридлидир. Зеро, киши қалбидаги жамики олийжаноб фазилатлар, аввало, она тилининг бетакорор мўъжизаси, сеҳри ва жозибаси билан камолга етади.

Фикр

Она тилимиз дунёдаги қадимий, гўзал ва бой тиллардан бири эканлигини, бекибс имкониятларини халқимизнинг замонлар синовидан ўтиб келаётган мақол ва ҳикматли сўзлари, бетакорор иборалари, достонларида кўриш мумкин.

Она тилимизга 1989 йил 21 октябрда давлат тили мақоми берилди. "Ўзбекистон Республикасининг давлат тили ҳақида"ги Қонуннинг қабул қилиниши билан тилимизнинг муҳофазаси таъминланди.

Бош қомусимизда ҳам давлат тилининг мақоми ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамлаб қўйилди. Шу тариқа ўзбек тили давлатимизнинг байроғи, герби, мадҳияси каби давлатнинг муқаддас рамзлари қатори эъзоз ва эҳтирмоқга сазовор бўлди.

Кейинги йилларда юртимизда давлат тилининг ижтимоий ҳаётда тугган мактебини янада мустаҳкамлаш бўйича катта ишлар амалга оширилди. Жумладан, Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги тегишли Фармони билан Вазирлар Маҳкамасининг Давлат тилини ривожлантириш департаменти фаолияти замон талаблари асосида ташкил этилди. Бу тузилма бугун давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя қилинишини, соҳага оид муаммоларни таҳлил этиб, бу борада ягона давлат сиёсати амалга оширилишини таъминламоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг "Лотин ёзувиغا асосланган ўзбек алифбосига босқичма-босқич тўлиқ ўтишни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори билан эса барча вазирилик ва идораларда иш юритиш лотин алифбосида ташкил этилди. Бу, ўз навбатида, ўзлгимиз тимсоли, маънавиятимиз асоси бўлган она тилимизга эътиборни янада кучайтирди.

Бундан ташқари, кейинги йилларда "Ўзбек тилининг изоҳли лугати", "Алишер Навоий қомуси", "Заҳириддин Муҳаммад Бобур энциклопедияси", "Фалсафа" қомусий лугати, "Ўзбекистон юридик энциклопедияси", "Ислон энциклопедияси", "Маънавият: асосий тушунчалар лугати", "Педагогика: энциклопедия", "Тарих атамалари лугати", "Адабиётшунослик лугати", "Юридик атамалар лугати" каби 40 дан зиёд фундаментал китоблар нашр этилмоқда.

Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети қошидаги Давлат тилида иш юритиш асосларини ўқитиш ва малака ошириш марказида эса вазирилик, идора ва ташкилотлар ходимлари ўзбек адабий тили меъёрлари ва имло қоидалари бўйича мунтазам ўқитилди. Университетда ташкил этилган "Ўзбек мактаби"да ҳам юзлаб хорижий фуқаролар она тилимиз ва миллий маданиятимиз асосларини катта қизиқиш билан ўрганмоқда.

Пойтахтимиз марказидаги Миллий бог ҳудудида Адиблар хиббони бунёд қилинган, бу гўзал масканда барпо этилган ёдгорлик мажмуалари адабиётимизнинг буюк намоёндалари, ўзбек тилининг чинакам жонқурлари хотирасига бағишланган ҳам эътиборга молик. Юртимизда атоқли шоир ва адибларимиз номларидаги ижод мактаблари очилгани эса она тилимизни улуғлаш, унинг бой хазинаси, таровати ва нафосатини ёш авлодимизга етказишга замин яратди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75, 78 ва 80-сессияларида ўзбек тилида нутқ сўзлагани ҳам кишига ўзгача гурур бағишлайди. Бугун дунёдаги қарийб 7 мингта тилдан атиги 200 га яқини давлат тили ёки расмий тил мақомига эга бўлса, улар қаторида она тилимизнинг борлиги қалбимизни фахр ва ифтихорга тўлдирди.

Айниқса, юртимиз бўйлаб ва халқаро майдонларда она тилимизда янграётган Давлат мадҳияси ҳам қалбларимизда Ватан туйғусини жўш урдирди. Шу маънода, она тилимиз ўтган йиллар давомида мамлакатимиздаги юздан ортиқ миллат ва элат вакиллариини ўзаро боғлайдиган меҳр-оқибат тилига айланди, деб баралла айта оламиз.

Тил миллатнинг бебаҳо, улкан бойлиги бўлиш билан бирга, ҳар бир инсоннинг маданиятини кўрсатувчи ойна ҳамдир. Шундай экан, ҳар биримиз миллатимизнинг юраги, руҳи, том маънода жони ҳисобланган она тилимизни асраб-авайлашимиз, эъзозлашимиз лозим. Бунга энг аввало, оиламиздан, маҳалламиздан, шаҳримиздан бошланганимиз мақсадга мувофиқдир.

Кутбиддин БУРҲОНОВ,
Олий Мажлис Сенатининг
Муҳофизат ва хавфсизлик масалалари
қўмитаси раиси.

Ўқувчилар сенаторга ўзларини қизиқтирган саволлар билан муножот қилиб, давлат тилининг раванқиди ёшларнинг ўрни борасидаги фикрларини билдирди. Ёшлар ўзбек тилидаги билимларини фақат дарсда эмас, ҳаётда ҳам фаол қўллаш, ижтимоий тармоқларда соф тилда ёзиши зарурлиги таъкидланди.

«Халқ сўзи».

АЖДОДЛАР РУҲИНИ МУЖАССАМ ЭТГАН ҚАДРИЯТ

Олий Мажлис Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси аъзоси Хусан Эрматов 21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни муносабати билан пойтахтнинг Юнусобод туманидаги 63-умумий ўрта таълим мактабида ўқувчилар билан самимий мулоқот ўтказди.

Сенатор ва ёшлар

Сенатор тилининг жамиятдаги ўрни ва миллий онгимиздаги аҳамияти, тил нафақат мулоқот воситаси, балки миллатнинг тарихи, маданияти ва аждодлар руҳини муҳим эитган муқаддас қадрият саналиши борасидаги фикрлари билан бўлишди.

Мулоқот давомида Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Абдулла Қодирий, Хамза Хакимзода Ниёзий ва Фитрат каби буюк алломаларнинг ўзбек тили шаклланиши ва ривожига қўшган улкан ҳиссалари ҳақида ҳам сўз борди. Улар ёзган асарлар нафақат адабиёт, балки тил маданияти ва миллий онгинг асосига айлангани қайд этилди.

Ўқувчилар сенаторга ўзларини қизиқтирган саволлар билан муножот қилиб, давлат тилининг раванқиди ёшларнинг ўрни борасидаги фикрларини билдирди. Ёшлар ўзбек тилидаги билимларини фақат дарсда эмас, ҳаётда ҳам фаол қўллаш, ижтимоий тармоқларда соф тилда ёзиши зарурлиги таъкидланди.

МАЪНАВИЯТИМИЗНИНГ МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОРИ

Она тили — миллат маънавиятининг мустаҳкам пойдевори ҳисобланади. Дунёдаги қадимий ва бой тиллардан бири бўлган ўзбек тили халқимиз учун миллий ўзлгимиз ва мустақил давлатчилигимиз тимсоли, бебаҳо маънавий бойлик, буюк қадриятдир.

Муносабат

Тилни севиш, уни ардоқлаш миллатни севиш ва уни қадрлаш билан тенг. Она тилимизнинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини юксалтириш, уни миллий ва умумбаъшарий тушунчалар асосида тарққий этган тиллар сафига қўшиш ҳар биримизнинг саъй-ҳаракатимизга боғлиқ.

Бугунги кунда жаҳоннинг барча мамлакатларида давлатимиз делегациялари ташрифи, ёшларимизнинг ютуқлари, спортчиларимиз галабалари шарафига ўзбек тилида мадҳиямиз қўйланаётди.

Кўп миллатли халқимизни юксак маърифатли жамият барпо этишдек эзгу мақсад йўлида жиғлаштириш, юрдошларимиз қалбига ягона Ватан, умумий фаровон келажак туйғусини сингдиришда ўзбек тили бирлаштирувчи аҳамиятга эга.

Янги Ўзбекистонни ҳар томонлама тараққий эттириш, учинчи Юксалиш даври пойдеворини яратишга қаратилган тарихий ислохотлар жараёнида ўзбек тилини ривожлантириш бўйича кенг қамровли ишлар амалга оширилиб, мамлакатимизда ўзбек тилини ривожлантириш, унинг ҳаётимиздаги ўрни ва таъсирини ошириш борасида янги босқич бошланди.

Хусусан, 21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни деб белгиланган. Давлат тилининг нуфузи ва мақомини юксалтиришга қаратилган Фармон ва қарорлар, меъёрий ҳужжатлар қабул қилинган. Ушбу йўналишда 2020 — 2030 йилларга мўлжалланган концепция ва алоҳида дастур ҳаётга жорий этилмоқда.

Мамлакатимизда ўзбек тили ва адабиёти йўналишида олий маълумотли кадрлар тайёрлаш ҳажми ҳамда илмий тадқиқотлар сони ортиб бормоқда. Ҳозирги кунда кўплаб олийоҳларда ушбу мухтассислик бўйича кадрлар тайёрланмоқда. Олий таълим муассасаларида ҳам

ГУРУР-ИФТИХОРИМИЗ ТИМСОЛИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Фан, таълим, маданият, спорт ва ёшлар масалалари қўмитаси томонидан 21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни муносабати билан маънавий-маърифий тадбир ўтказилди.

Тадбир

Унда депутатлар, Парламент тадқиқотлари институти ходимлари, Ёшлар парламенти аъзолари, талаба ёшлар ҳамда ОАВ вакиллари қатнашди.

Таъкидланганидек, сўнгги йилларда Президентимиз раҳбарлигида давлат тилини ривожлантириш, унинг халқимиз ижтимоий ҳаётини ва халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини тубдан ошириш, давлат тилини тўлақонли жорий этишни таъминлаш бўйича кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, Президентимизнинг "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мактебини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони билан ушбу сана Ўзбек тили байрами куни деб белгиланди. 2020 йил 10 апрель куни имзоланган "Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида"ги Қонун билан эса ҳар йили 21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни сифатида нишонланиши мустаҳкамлаб қўйилди.

2020 — 2030 йилларда ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштириш концепцияси, 2020 — 2030 йилларда

ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари давлат тилининг халқаро миқёсдаги ўрни ҳамда нуфузини оширишга замин яратди.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 20 октябрдаги "Давлат тилини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ўзбек тилининг софлигини сақлаш ва мунтазам бойитиб бориш, унинг халқимиз ижтимоий ҳаётини обрў-эътиборини тубдан оширишга хизмат қилади.

Депутатлар ушбу ҳужжат она тилимизни фидоийлари, бутун халқимиз томонидан катта хурсандчилик билан қарши олинганини, у билан 2020 — 2030 йилларда ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштириш концепциясини 2025-2026 йилларда амалга ошириш дастури тасдиқланганини қайд этди.

Тадбир иштирокчилари миллий тилини асраб-авайлаш, унинг халқаро миқёсдаги нуфузини ошириш, бой адабий меросимизни чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб этиш ҳуқуқини давлатимизнинг қўлига олишга хизмат қилади.

Халқ вакиллари ҳам миллий ўзлгимиз ва гуруримиз тимсоли бўлган она тилимизни асраб-авайлаш ва ривожлантиришдек шараф-

зилаётгани она тилимизнинг жамият ривожидидаги ўрни ҳамда аҳамиятини янада юксалтиришга хизмат қилаётгани таъкидланди.

Шунингдек, ўзбек тилининг бой тарихи, хусусан, Маҳмуд Қошғарий, Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Абдулла Қодирий, Махмудхўжа Беҳбудий, Абдулла Авлоний каби буюк боболаримизнинг она тилимиз ривожига қўшган улкан ҳиссаси ҳақида тўхталиб ўтилди.

Қонунчилик палатасида ҳам ўзбек тилини асраб-авайлашга, бойитишга, қабул қилинаётган қонунларнинг, барча қарорлар ва бошқа ҳужжатларнинг ўзбек тили нуктаи назаридан мукаммал, ҳамма учун тушунарли ва раван бўлишига доимо катта эътибор қаратиб келинаётгани айтиб ўтилди.

Халқ вакиллари ҳам миллий ўзлгимиз ва гуруримиз тимсоли бўлган она тилимизни асраб-авайлаш ва ривожлантиришдек шараф-

ли ишга муносиб ҳисса қўшиши, ҳудудлардаги учрашуларда давлат тили меъёрларига амал қилиш бўйича депутатлик назоратини кучайтириши зарурлиги ургуланди.

— Ўзбек тили — фақат мулоқот воситаси эмас, балки миллатимиз юзи, юртимиз тараққиётининг асосий устундир, — деди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Барно Бердиева. — Бундай тадбирлар ҳар бир фуқарода она тилига бўлган ифтихор ва масъулия туйғусини янада мустаҳкамлайди. Шундай экан, ҳар биримиз давлат тилига бўлган эътиборни мустақилликка бўлган эътибор деб билишимиз, унинг давлат тили сифатидаги мақоми, жамиятдаги мактебини юксалтиришга ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

Тадбирда сўз олганлар ўзбек тилининг бой тарихи, унинг ўрни ва аҳамияти ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

«Халқ сўзи».

ТАЪЛИМ

ТИЛ БИЛГАНГА КЕНГ ДУНЁ

Пойтахтимиздаги 1-Республика Абу Али ибн Сино номидаги жамоат саломатлиги техникуми базасида Германия тиббий академиясининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққанлар давлатимиз раҳбарининг узоқни қўзлаб олиб бораётган оқилона сиёсати туфайли Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги нуфузи ошиб бораётганини, ёшларнинг ўзлари танлаган касбини пухта эгаллаш ҳолда нафақат юртимизда, балки чет элларда ҳам бемалол фаолият олиб боришлари учун бекибс имкониятлар яратилаётганини таъкидлашди.

Мазкур лойиҳа Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Миграция агентлиги, Соғлиқни сақлаш, Олий таълим, фан ва инновациялар вазириликлари, Германиянинг Ахен университети клиникаси ҳамда Швейцариянинг "Glogobate Concept AG" компанияси ўртасидаги ҳамкорлик доирасида амалга оширилмоқда. Мақсад — юқори малакали ўрта тиббий мутахассисларини Германия стандартлари асосида тайёрлаш, уларнинг касбий ривожланишини қўллаб-қувватлаш ва меҳнат миграцияси учун янги имкониятлар яратишдан иборат. Аслида, бу хайрли ташаббус ўтган йил 16 сентябрда Самарқандда давлатимиз раҳбари ва Германия Федералъ канцлери Олаф Шольц ўртасида ўтказилган учрашув чоғида келишилган, шундан сўнг тегишли вазириликлар ва хорижий ҳамкорлар ўртасида муносабатлар амалий тус олган эди.

— Ўзбекистонлик ўқувчиларнинг билимга чанқоқлиги, ўзлари танлаган касбга бўлган меҳрини қўриб беҳад қувондим. Шунингдек, ёшларнинг немис тилига бўлган қизиқиши эътиборимни тортиди. Ишонманки, лойиҳамиз келгусида юқори самара беради, — деди "Glogobate Concept AG" компанияси ижрочи директори Санг Ву Пан.

Уч йиллик касбий таълим ва немис тилини мукаммал ўрганишдан сўнг Германияга йўл оладиган ёшлар мамлакатимиздаги Абу Али ибн Сино номидаги жамоат саломатлиги техникумлари (15 та)нинг ҳар бирини 50 нафардан танлаб олинади. Уларга нафақат Ўзбекистон, балки Германия тиббий таълим

дастурларига, нуфузли клиникалар талабига қўра сабоқ берилади. Мазкур техникум битирувчилари икки давлат томонидан тан олинмаган дипломга эга бўлиб, Германияда тўлиқ тан олинган ҳамшира сифатида иш бошлашади. Шунингдек ёшлар хорижда ўз фаолиятини бошлаган чоғида ўз оила аъзоларини Германияга олиб кетиши мумкин. Энг муҳими, барча харажатлар лойиҳа ҳисобидан қопланади.

— Ўқувчилик пайтидан немис тили курсига қатнаганман, ниятим — Германияда ўқиш эди. Бунга қаранки, шу техникумга ўқишга кирган яна омадим чопди, танловдан ўтдим. Энди яхши ўқиб, етук мутахассис бўлиш орзусидаман, — дейди Севинч Рамазонова.

Миграция агентлиги масъули Гулрўх Тулаеванинг таъкидлашча, бугунги кунга қадар "Glogobate Concept AG" компанияси билан ҳамкорликда 1 200 нафардан ортиқ ўзбекистонлик фуқаролар ҳамширалик йўналишида ва немис тили курсларида тахсил олган. Уларнинг 450 нафари Германияда иш фаолиятини бошлади, 160 нафари эса виза олиш жараёнида. Йил якунига қадар эса яна 350 нафар ҳамшира Германиянинг Ахен ва Асклепиос клиникаларига юборилди.

Тадбир якунида меҳмонлар Яшнотоб туманидаги Миграция агентлигининг 320 ўринли ўқув биноси ва 350 ўринли ётоқхонага эга бўлган янги Халқаро тил ва кўникмалар мактабидаги шартнолар билан яқиндан танишди. Ноябрь ойидан бошлаб мазкур мактабда Германияда ишлашга тайёрланаётган ҳамширалар ва Японияни қўзлаётган ёшлар учун махсус тайёрлов курслари йўлга қўйилди. Ва шу тариқа ҳар йили 1,5 мингга яқин фуқаролар хорижий тиллар ва касбий кўникмалар бўйича халқаро стандартлар асосида тайёргарликдан ўтади.

Абдунаби АЛИҚУЛОВ
(«Халқ сўзи»).

СТРАТЕГИК РЕЖАЛАШТИРИШ

мамлакат аҳолиси ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олиш тадбиридан бошланади

Бугун мамлакатимиз муҳим демографик тадбир — аҳолини рўйхатга олиш арафасида турибди. Давлатимиз раҳбарининг 2025 йил 19 сентябрдаги “Ўзбекистон Республикасида аҳоли ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олиш тадбирини ўтказиш тўғрисида”ги Фармониغا мувофиқ, ушбу жараён 2026 йил 15 январдан 28 февралга қадар ўтказилиши белгиланди. Умумий қилиб аҳолини рўйхатга олиш ишлари охириги 35 йилда ўтказилаётгани туфайли кўпчиликлда катта қизиқиш уйғотаётгани айна ҳақиқат.

Фармон ва ижро

Ҳўш, нега аҳолини рўйхатга олиш керак? Ушбу тадбирнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти нимада? Аҳолини рўйхатга олиш умумдават миқёсидаги кенг қўламли тадбир бўлиб, фуқароларнинг демографик ва ижтимоий-иқтисодий таъсирларини белгилوучи шахсга доир маълумотларни йиғиш ҳамда уларга ишлов бериш даврий жараёндир. Оддий айтганда, бу мамлакат аҳолисининг муайян вақтдаги “фотосурати”ни олиш имконини беради. Бу, ўз навбатида, давлатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини стратегик режалаштириш ва самарали бошқарувни таъминлашда муҳим аҳамият касб этади. Негаки, мазкур тадбир асосида аҳолининг демографик ва ижтимоий-иқтисодий ҳолати, яшаш даражаси, фаровонлик кўрсаткичлари ҳамда қишлоқ ҳўжалиги соҳасининг ҳолати тўғрисидаги аниқ ва ишончли маълумотлар шаклланади.

хоннинг қўллаб қўллаб ривожланган давлатларида фуқаролар сони ва уларнинг яшаш ҳолати бўйича ишончли маълумотга эга бўлиш мақсадида аҳоли ўртача ҳар ўн йилда камидда бир марта рўйхатдан ўтказилади. Шу ўринда савол туғилиши табиий: бизда-чи? Ўзбекистон ҳудудидида илк бор аҳолини рўйхатга олиш тадбири 1897 йилда амалга оширилган. Шундан сўнг 1926, 1939, 1959, 1970, 1980 йилларда бу жараён такрорланган. Ушбу тадбир сўнгги бор 1989 йилда ўтказилган бўлиб, ушунда республикамиз аҳолиси 19,7 млн. кишини ташкил этган. Айна пайтда юртимиз нуфуси қарийб 40 млн. нафарга етдики, бу ўзгаришлар замонавий талаблар ва халқаро стандартларга мувофиқ аҳоли ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олишнинг янги босқичини ташкил этиш заруриятини келтириб чиқарди.

Ишончли ва ҳолис маълумотлар базаси

Аҳолини рўйхатга олишнинг ана шундай муҳим аҳамияти туфайли у минтаазам равишда ўтказиб келинади. Манбаларда келтирилганча, одамлар ҳисобини юритиш амалиёти илк бор милоддан аввалги ўн минг йилликдан бошланган. Бу жараён дастлаб Осиё ва Африка давлатлари, Миср, Месопотамия, Ҳиндистон, Хитой ва Японияни қамраб олган. Бундан қўзланган мақсад солиқ тўловчилар ва аскарликка яроқли аҳоли сонини аниқлаш бўлган. Илк ўрта асрларда мазкур тартибот бирмунча тақомиллашган. Аҳолини ҳисобга олиш элементлари ҳўжалиқларнинг ёзма китоблар, кадастрлардаги тавсифлари билан уйғунлашган. Уларда одамлар ёки оиналар эмас, балки уй-жой каби солиққа тортиш бириклари биринчи ўринга қўйилган. Финляндияда XV асрдан аҳоли сони рўйхати юритилиб бошланган. XVIII аср ўрталарига келиб, бу ислотхата қизкиш ортдади ва Австрия, Нидерландия, Дания, Испания, Япония, Америкада ҳам одамлар ҳисобини юритишга киришди. Бироқ бу ҳисоб-китоблар бутун бошли халқларни қамраб ололмаган. Аҳолини универсал рўйхатга олиш 1665 йилда Янги Франция (Квебек) колониясида бўлиб ўтди. АКШда бу жараён 1790 йилда бошланади. Замонавий босқич XX асрнинг ўрталарига тўғри келиди. Бу янги муқтақил давлатлар пайдо бўлиши билан боғлиқ эди. Утган асрнинг 70-йилларида Яман, БАА, Саудия Арабистони каби мамлакатларда биринчи марта аҳоли рўйхатга олинади. XX асрнинг охирига келиб эса бундай рўйхатни шакллантириш дунёнинг деярли барча ҳудудини қамраб олади. Ҳозирги пайтда жа-

Муқтақам ҳуқуқий асос

Муқтақил тараққиёт йилларида Ўзбекистонда демографик ва ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичларда сезиларли ўзгаришлар юз берди. Бироқ жалон тажрибаси ва халқаро стандартларга мувофиқ аҳоли ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олиш масаласи эътибордан четдан қилиб кетди. Ваҳоланки, бу давр ичиди оилс юртларни қўя турайлик, қўшни мамлакатларда ушбу тадбир бир неча марта ўтказилди. Хусусан, Қозғосиқон аҳолисини уч марта (1999, 2009, 2021 йилларда), Қирғизистон 2 марта (1999, 2009 йилларда), Тожикистон 2 марта (2000, 2010 йилларда), Туркменистон ҳам 2 марта (1995, 2012 йилларда) рўйхатдан ўтказган. Президенти миз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан ушбу йўналишда сўнгги йилларда қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, 2020 йилда “Аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида” Қонун қабул қилиниб, муқтақам ҳуқуқий асос яратилди. Қонунда ишончли ва ҳолис ҳарот йиғиш мақсадида аҳолини ҳар 10 йилда, қишлоқ ҳўжалигини эса ҳар 5 йилда камиди бир марта рўйхатдан ўтказиш белгиланган. Бу жараёнда даврийлик, умумийлик ва бир пайтдалик, рўйхатга олишнинг яра-

тартибдалиги (номма-номлиги), шахсга доир маълумотларнинг махфийлиги, аҳолини рўйхатга олишни бошқаришнинг марказлаштирилганлиги одамлар ҳисобини олишнинг асосий принципи ҳисобланади. Таъкидлаш керакки, қонун аҳолини рўйхатга олиш соҳасидаги муносабатларни тизимли ва муқтақам тартибга солидиган мослашувчан ва очик-ошқора ҳуқуқий доираларни яратишни давом эттиришга, энг асосийси, аҳоли таркибиди юз берган глобал ўзгаришларни баҳолаш, демографик сиеьсатни, одамлар саломатлигини муқтақамлаш, хотин-қизлар ва болалар ҳолатини яхшилаш, шунингдек, Барқарор ривожланиш миллий мақсадларини шакллантириш ва мониторингдан ўтказиш каби вазифаларни бажаришга ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилиши билан янада аҳамиятлидир.

Шу тариха мамлакат аҳолиси, келажяги, ижтимоий-иқтисодий ҳаёти учун муҳим бўлган ушбу тадбирнинг ўтказилиш тартибни ҳақон андозаларига мос ва хос бўлган қонун билан муқтақамлаб қўйилди.

Оддийлик ва шаффоқлик — бош мезон

Гарчи аҳолини рўйхатга олиш тадбирлари кечиккан бўлса-да, бу тадбирга кейинги йилларда пухта тайёргарлик қилиди. Гап шундаки,

“Ўзбекистон ҳудудидида илк бор аҳолини рўйхатга олиш тадбири 1897 йилда амалга оширилган. Шундан сўнг 1926, 1939, 1959, 1970, 1980 йилларда бу жараён такрорланган. Ушбу тадбир сўнгги бор 1989 йилда ўтказилган бўлиб, ушунда республикамиз аҳолиси 19,7 млн. кишини ташкил этган. Айна пайтда юртимиз нуфуси қарийб 40 млн. нафарга етдики, бу ўзгаришлар замонавий талаблар ва халқаро стандартларга мувофиқ аҳоли ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олишнинг янги босқичини ташкил этиш заруриятини келтириб чиқарди.”

Ўзбекистонда рўйхатдан ўтказиш тадбирлари 2026 йил 15 январдан 28 февралга қадар, 43 кун давомидида 3 та босқичда бажарилади. Дастлабки 17 кунда аҳолига интернет орқали маълумотларни киритиш имконияти яратилади. Бунда фуқаролар “census.stat.uz” портали орқали “OneID” тизими ёрдамида рўйхатдан ўтишди. Аҳоли ўзи ва оила аъзолари тўғрисидаги саволномани муқтақил тўлдириши мумкин бўлади. Кейинги бир ой мобайнида эса “маҳалла етилиги” аъзолари иштирокида уйма-уй юриб маълумотлар йиғилади.

Уларнинг аҳоли билан доимий мулоқотда бўлиши ва маҳаллий аҳоли эҳтиёжи ҳамда шароитларини яхши билиши рўйхатга олиш маълумотларининг сифатини, ҳаққонийлиги ҳамда аниқлигини кафолатлайди. Бу ёндашув давлат ва жамяят ўртасидаги ишонч ҳамда ҳамкорликни муқтақамлаш баробарида, иқтисодий тежамкорликни таъминлайди. Негаки, ҳисоб-китобларга қўра, ушбу усул орқали харажатлар сезиларли қисқариб, 1,3 трлн. сўм маблағ тежалаш кутилмоқда.

Шуни алоҳиди таъкидлаш керакки, рўйхатга олиш жараёнлари оддий ва шаффоқ тарзда ташкил этилиши асосий мезон сифатида белгиланган.

Рўйхатга олиш жараёнлари якунлангандан сўнг маълумотларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш босқичи бошланади. Натияжалар Евро-

Мақбул муддат ва юксак эътироф

Рўйхатга олиш жараёнининг аниқлиги ва тўлиқлиги таъминланишида максумий омиллари ҳисобга олиниши, шунингдек, ташкилий имкониятлардан самарали фойдаланилиши муҳим аҳамиятта эга. Юртимизда ушбу тадбир аҳоли ва қишлоқ ҳўжалиги соҳаси учун нисбатан кам харакатланган қиш фаслига тўғри келиши билан ҳам юртдошларимизга қўшимча қўлайлик яратди. Бу даврда қишлоқ ҳўжалигида ҳам максумий ишлар қамийган бўлиб, фермерлар ва деҳқонлар учун маълумотларнинг тақдим этишида ортиқча оворагарчиликларни тўғдирмайди. Бошқача айтганда, қишлоқ пайтида чорва молларининг сони ва ер ресурсларидан фойдаланиш ҳолатини аниқлаш осонроқ бўлиб, бу маълумотларнинг ишончлигини оширади. Бундан ташқари, сўрономадаги саволлар сони аввал режалаштирилган 328 тадан 71 тага қисқартирилди. Шулاردан 54 таси аҳолига, 17 таси эса қишлоқ ҳўжалигига оидди. Жумладан, асосий демографик кўрсаткичлар, аҳолининг даромад манбалари, бандлик ва таълим даражаси, тураржой хусусиятлари, айрим тоифалар ҳамда чет эл фуқароларига оид маълумотлар қамраб олинган. Шунингдек, қишлоқ ҳўжалиги соҳасига оид саволлар ҳам киритилган.

Яна бир қўлайлик, аҳолини рўйхатга олиш жараёнлари ва натияжлари бўйича жамоатчиликни хабардор қилиб бориш мақсадида Аҳолишунослик жағмармаси билан халқароликда махсус расмий веб-сайт (aholi.stat.uz) яратилиб, ишга туширилди. Буларнинг бари халқаро ташкилотлар томонидан юқори баҳоланмоқда. Аҳолишунослик жағмармаси, Озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилотлари экспертлари Ўзбекистоннинг аҳоли ҳамда қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олиш бўйича тайёргарлик ишлари ва ушбу жараёнинг биргалликда ташкил қилинишига ижобий ҳулосалар бергани шундай дейишимизга асос бўла олади. Ушбу халқаро ташкилотларнинг қўллаб-қувватлови Ўзбекистондаги рўйхатга олиш жараёнининг глобал стандартларга мувофиқлигини ва унинг натияжлари халқаро миқёсда эътироф этилишидан ёрқин далелат.

Аҳоли ва қишлоқ ҳўжалигини рўйхатга олиш нафақат давлат органлари учун статистик маълумотлар йиғиш воситаси, балки бутун жамяятнинг фаровонлиги ва келажак ривожланишини таъминлашга хизмат қилувчи муҳим тадбирдир. Ушбу жараёнда олинган маълумотлар мамлакатимиз барча фуқароларининг яшаш сифати, ижтимоий фаровонлиги ва келажак имкониятларига бевосита таъсир кўрсатади. Шу боис ҳар бир фуқаронинг фаол ва тўғри ёрғанилиш иштироки ушбу тарихий жараёнинг самарали ва муваффақиқлиги ўтишини таъминлашда муҳим аҳамиятта эга.

Нурани САИДОВ, Тошкент давлат иқтисодий университетининг Меҳнат иқтисодиёти кафедраси доценти, иқтисодий фанлари бўйича фалсафа доктори.

Осиё ўйинлари: ДАСТАЛБКИ КУНЛАРДА БЕШТА ОЛТИН МЕДАЛЬ

Шу кунларда Баҳрайнда ёшлар ўртасида III Осиё ўйинлари бўлиб ўтмоқда. Қитъамиздаги 45 та мамлакатнинг 8 мингга яқин ёш спортчилари қатнашаётган йирик мусобақада юртимиз вакиллари ҳам голиблик учун кураш олиб бораётди. Турнирнинг дастлабки кун баҳсларида кураш дастурида иштирок этган ҳамюртларимиз Отабек Йўлдошбоев (-65 кг.) ва Дурдона Турсунова (-70 кг.) олтин медалларга сазовор бўлди. Д. Турсунова финалда Қирғиз Республикаси, О. Йўлдошбоев эса Эрон вакилини ишончли тарзда маглубиятга учратиб, делегациямиз ҳисобига илк медалларни тақдим қилди. Шунингдек, кураш баҳсларида М. Каримова (-52 кг.), Ш. Голибов (-83 кг.) ва пенчак билат бўйича Н. Рўзйобоев (-63 кг.) делегациямиз ҳисобига 3 та олтинни қўшиб қўйди. Осиё ўйинлари 31 октябрга қадар ўтказилиши режалаштирилган бўлиб, унда 26 та спорт тури бўйича голиб ва совриндорлар аниқланади.

Бокс: МУЖИБИЛЛО ФИНАЛГА ЧИҚДИ

Саудия Арабистонида профессионал бокс бўйича WBC Гран-при севриясининг яримфинал жанглари ташкил этилди. Мазкур мусобақада юртдошимиз Мужибилло Турсунов яримфинал баҳсида қатнашди.

Боксчимиз финал останаида украиналик Данило Лозанга қарши рингга кўтарилиди. 6 раундга мўлжалланган жанг тўлиқ давом этди ва унда Мужибилло очқолар эвазига (57-57, 59-55, 58-56) галаба қозониб, финалга йўлланма олди. Энди у чемпионлик учун Карлос Утриа (Колумбия) вакилига қарши баҳс олиб боради. Финал учрашуви 5 декабрь кuni бўлиб ўтади.

Футбол: АЁЛЛАР ТЕРМА ЖАМОАСИ ФИЛИППИНГА ЙЎЛ ОЛДИ

Келгуси йилнинг 1 — 21 март кунлари Австралия аёллар ўртасидаги Осиё чемпионатида мезбонлик қилади. Унда Ўзбекистон аёллар терма жамоаси ҳам қатнашади. Мазкур нуфузли чемпионатга тайёргарлик кўраётган футболчиларимиз 21 — 30 октябрь кунлари Филиппин пойтахти Манила шаҳрида наватдаги машғулотларини давом эттиради. Айтиш жоизки, йифин доирасида Филиппин терма жамоасига қарши ўртоқлик учрашуви ҳам ўтказилади. Котрина Кулбите мурабийлигидаги жамоамиз сафарга 24 нафар футболчи билан йўл олди. Суннатилла ИСЛОМОВ («Халқ сўзи») тайёрлади.

РЕКЛАМА
МАНФААТДОР ШАХСЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР ВАКИЛЛАРИНИ ЖАМОАТЧИЛИК МАСЛАҲАТИГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ
«Сурхондарё виллоятидаги «М-41» минтақавий йўлни реконструкция қилиш (Ўзбекистоннинг мультамодаль алоқа ва логистика дастури (R180602))» лойиҳаси доирасида «Al Mar Consulting» МЧЖ 2025 йил 30-31 октябрь кунлари Сурхондарё виллояти аҳолиси ва манфаатдор томонлар билан жамоатчилик муҳокамаларини ўтказад.

«ЎЗЧАРМСАНОАТ» УЮШМАСИ АЪЗОЛАРИ БЎЛГАН КОРХОНАЛАР РАЊБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«Ўзчармсааноат» уюшмаси кенгаши йиғилишининг қарорига мувофиқ уюшма аъзоларининг наватбатдан ташқари умумий йиғилиши видеоконференцалоқа, шунингдек, тўғридан-тўғри иштирок этиш орқали 2025 йилнинг 30 октябрь кунини соат 15.00 да Халқ банки АТБ Бош офис биносининг мажлислар зали (манзил: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Бунёдкор шоҳқўчаси, 7-«Б»уй)да ўтказилади.

2026 йилдан бошлаб мактабгача таълим ёшидаги болалар учун «Менинг илк изохли луғатчам» расмий луғат китоби яратилади.

Халқ сўзи Народное слово
МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ
2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1042. 10 601 нусxada босиди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қозғос бичими А—2. Баҳосини келишилган нархда.
ТЕЛЕФОНЛАР: Девоҳхона 71-259-74-51; котиббимат 71-259-74-53; эълонлар 71-259-74-87.

Таҳририятга келган қўёзмалар тақрир қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг сўзлаиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жаобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида терминал ҳамда оператор М. Бекмуратов томонидан саҳифаланайди.
Газетанинг полиграфик ҳаётдан сифатли чоп этилишига «Шарқ» навриёт-матбаа акциядорлик компанияси масуъл. Босмаҳона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ: 100066, Тошкент шаҳри, Ислам Каримов кўчаси, 55-уй.
Наватчи муҳаррир — С. Мамирнов.
Мусаҳҳиҳ — С. Исламов.
«Шарқ» навриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили: Буюқ Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 23.32 Топширилди — 00.30 1 2 3 4 5 6